

29621 *LLEI ORGÀNICA 7/1988, de 28 de desembre, dels jutjats penals i per la qual es modifiquen diversos preceptes de les lleis orgànica del poder judicial i d'enjudiciament criminal.* («BOE» 313, de 30-12-1988.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.

Sapiguen: que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono.

PREÀMBUL

La Constitució espanyola i els convenis internacionals en matèria de drets humans subscrits per Espanya reconeixen, amb el caràcter de fonamental, el dret a un judici públic amb totes les garanties, entre les quals figura el dret a un jutge imparcial.

El Tribunal Constitucional i el Tribunal Europeu de Drets Humans han considerat que la imparcialitat del jutgador és incompatible o queda compromesa amb la seva actuació com a instructor de la causa penal.

Aquesta Llei orgànica pretén acomodar la nostra organització judicial en l'ordre penal a l'exigència esmentada, mitjançant la introducció d'una nova classe d'òrgans unipersonals: els jutjats penals.

Aquests jutjats tenen àmbit provincial, si bé poden tenir una jurisdicció inferior quan el volum d'assumptes ho justifiqui. Al jutjat penal s'atribueix el coneixement de les causes per delictes castigats amb una pena de fins a sis anys de privació de llibertat, i la instrucció de les diligències prèvies d'aquestes causes es manté en els jutjats d'instrucció.

En la línia de corregir els defectes que actualment s'oposen al funcionament eficaç del procés penal, les reformes que s'introdueixen no són només orgàniques. En efecte, s'adopta una sèrie de mesures tendents a aconseguir en el si del procés penal més simplicitat i una millor protecció de les garanties de l'inculpat.

Els tres procediments existents per delictes menys greus —els dos d'urgència de la Llei d'enjudiciament criminal i el de la Llei orgànica 10/1980, d'11 de novembre— s'unifiquen, i únicament mantenen la diversitat imprescindible per raó dels òrgans jurisdiccionals als quals competeix l'enjudiciament.

S'allegueix el procés penal d'actuacions inútils evitant la repetició de les que s'hagin realitzat amb l'assistència d'advocat.

El mandat de celeritat i eficàcia aconsella així mateix donar un tractament a les dues fases del procés que actualment plantegen més problemes, la d'instrucció i la del recurs de cassació, tenint en compte que amb la introducció dels jutjats penals i amb les nombroses creacions, que s'estan portant a terme, de seccions d'audiències provincials, juntament amb la simplificació del procés, cal esperar que s'aconsegueixi més celeritat en la fase del judici oral.

S'introdueix la possibilitat de celebrar el judici en absència de l'acusat en causes per delictes no greus, en condicions que garanteixen no solament el dret de defensa de l'absent, assegurat per la intervenció del seu advocat defensor, sinó també el dret de recórrer en anul·lació contra la sentència dictada. Es pretén així evitar dilacions inútils, que poden redundar en perjudici de les víctimes, seguint una tendència que s'observa en el dret comparat i les orientacions de la Resolució número 75(11) i de la

Recomanació número R(87)18, adoptades pel Comitè de Ministres del Consell de Europa.

Atesa l'acumulació d'assumptes que es registra a la Sala Penal del Tribunal Suprem, que en part es veu paliada per l'aplicació de la recent reforma efectuada a la Llei d'enjudiciament criminal en virtut de la Llei 21/1988, de 19 de juliol, es considera procedent mantenir la limitació del recurs de cassació a les sentències dictades per les audiències en única instància, fet que comporta una disminució important del nombre de sentències recurribles en cassació.

El quadre de mesures es completa mitjançant la suspensió del sistema transitori de jubilació forçosa per edat de jutges, magistrats i fiscals, en l'estat de compliment que ha assolit el 1988, durant el període d'instauració de la nova planta i demarcació judicials, per aconseguir els propòsits de la reforma.

Article primer

U. L'incís segon de l'article 26 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, queda redactat de la manera següent:

«—Jutjats de primera instància i instrucció, penals, contenciosos administratius, socials, de menors i de vigilància penitenciària.»

Dos. L'apartat únic de l'article 57 de la mateixa Llei ha d'anar precedit del guarisme «1». S'hi afegeix un apartat 2, amb la redacció següent:

«2. En les causes a què es refereixen els números segon i tercer del paràgraf anterior s'ha de designar d'entre els membres de la Sala, d'acord amb un torn preestablert, un instructor, que no pot formar part d'aquesta per enjudiciar-les.»

Tres. L'apartat únic de l'article 61 de la dita Llei orgànica ha d'anar precedit del guarisme «1». Així mateix s'afegeix un apartat dos al mateix article, amb la redacció següent:

«2. En les causes a què es refereix el número 4 de l'apartat anterior s'ha de designar d'entre els membres de la Sala, d'acord amb un torn preestablert, un instructor, que no pot formar part d'aquesta per enjudiciar-les.»

Quatre. L'incís inicial del número 1r i el número 5è de l'article 65 de la mateixa Llei orgànica han de tenir la redacció següent:

«1r De l'enjudiciament, llevat que correspongui en primera instància als jutjats centrals penals, de les causes pels delictes següents:»

«5è Dels recursos que estableix la Llei contra les sentències i altres resolucions dels jutjats centrals penals i dels jutjats centrals d'instrucció.»

Cinc. L'apartat 4 de l'article 73 de la mateixa Llei orgànica passa a ser l'apartat 5. El nou apartat 4 d'aquest article té la redacció següent:

«4. Per a la instrucció de les causes a què es refereixen les lletres a) i b) de l'apartat anterior s'ha de designar d'entre els membres de la Sala, d'acord amb un torn preestablert, un instructor, que no pot formar part d'aquesta per enjudiciar-les.»

Sis. L'article 82 de la mateixa Llei orgànica queda redactat de la manera següent:

«1. Les audiències provincials coneixen en l'ordre penal:

1r De les causes per delicte, a excepció de les que la llei atribueix al coneixement dels jutjats penals o d'altres tribunals que preveu aquesta Llei.

2n Dels recursos que estableixi la llei contra les resolucions dictades pels jutjats d'instrucció i penals de la província.

3r Dels recursos que estableixi la llei contra les resolucions dels jutjats de vigilància penitenciària en matèria d'execució de penes i del règim del seu compliment.

2. Per al coneixement dels recursos contra resolucions dels jutjats d'instrucció en judici de faltes l'Audiència es constitueix amb un sol magistrat, mitjançant un torn de repartiment.

3. Les audiències provincials també coneixen dels recursos contra les resolucions dels jutjats de menors amb seu a la província i de les qüestions de competència entre aquests.

4. En l'ordre civil les audiències provincials coneixen dels recursos que estableixi la llei contra resolucions dictades en primera instància pels jutjats de primera instància de la província.

5. Correspon igualment a les audiències provincials el coneixement:

a) De les qüestions de competència en matèria civil i penal que se suscitin entre jutjats de la província que no en tinguin un altre de superior comú.

b) De les recusacions dels seus magistrats, quan la competència no estigui atribuïda a la Sala especial existent a aquests efectes en els tribunals superiors de justícia.»

Article segon

U. La rúbrica del capítol V del títol IV del llibre I de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, és la següent:

«Dels jutjats de primera instància i instrucció, penals, contenciosos administratius, socials, de vigilància penitenciària i de menors.»

Dos. L'apartat 1 de l'article 87 de la mateixa Llei orgànica té la redacció següent:

«1. Els jutjats d'instrucció coneixen en l'ordre penal:

a) De la instrucció de les causes per delictes l'enjudiciament de les quals correspongui a les audiències provincials i als jutjats penals.

b) Del coneixement i decisió dels judicis de faltes, llevat dels de competència dels jutjats de pau.

c) Dels procediments d'"habeas corpus".

d) Dels recursos que estableixi la llei contra les resolucions dictades pels jutjats de pau del partit i de les qüestions de competència entre aquests.»

Tres. L'article 88 de la mateixa Llei orgànica té la redacció següent:

«Article 88. A la vila de Madrid hi pot haver un o més jutjats centrals d'instrucció, amb jurisdicció a tot Espanya, que han d'instruir les causes l'enjudiciament de les quals correspongui a la Sala Penal de l'Audiència Nacional o, si s'escau, als jutjats centrals penals, i que han de tramitar els expedients d'extradició passiva, en els termes que preveu la llei.»

Quatre. S'introdueix en el capítol V del títol IV del llibre primer de la mateixa Llei orgànica un nou article 89 bis, amb la redacció següent:

«Article 89 bis. 1. A cada província, i amb seu a la seva capital, hi ha d'haver un o diversos jutjats penals. Es poden establir jutjats penals la jurisdicció dels quals s'estengui a un o diversos partits de la mateixa província, de conformitat amb el que disposi la legislació sobre demarcació i planta judicial, que ha de fixar la ciutat on han de tenir la seu. Els jutjats penals han de prendre la seva denominació de la població on tinguin la seu.

2. Els jutjats penals enjudicien les causes per delictes que determini la llei.

3. A la vila de Madrid, amb jurisdicció a tot Espanya, hi ha d'haver un o diversos jutjats centrals penals que han de conèixer, en els casos en què ho estableixin les lleis processals, de les causes pels delictes a què es refereix l'article 65 i dels altres assumptes que assenyalin les lleis.»

Cinc. A l'article 100.2 de la mateixa Llei orgànica se suprimeixen les paraules «de la substanciació, decisió i execució».

Article tercer

U. L'apartat 1 de l'article 210 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, té la redacció següent:

«1. Els jutges de primera instància i instrucció, penals, contenciosos administratius, de menors i socials s'han de substituir entre si en les poblacions on n'hi hagi diversos, en la forma que acordi la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia, a proposta de la Junta de Jutges.»

Dos. L'apartat 1 de l'article 211 de la mateixa Llei orgànica té la redacció següent:

«1. Quan en una població no hi hagi un altre jutge de la mateixa classe, la substitució correspon a un jutge de classe diferent.»

Tres. L'apartat 3 de l'article 211 de la mateixa Llei orgànica queda redactat de la manera següent:

«3. Correspon als jutges de primera instància i instrucció la substitució dels jutges dels altres ordres jurisdiccionals i dels jutges de menors, quan no hi hagi possibilitat que la substitució s'efectuï entre els del mateix ordre.

La substitució dels jutges penals correspon, en el cas de l'article 89, als de primera instància. En els altres casos, els jutges penals i, igualment, els de primera instància i instrucció s'han de substituir pels jutges de menors, contenciosos administratius i socials, segons l'ordre que estableixi la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia.»

Quatre. L'apartat 1 de l'article 212 de la mateixa Llei orgànica té la redacció següent:

«1. Els jutges han d'exercir les funcions inherents al seu jutjat i al càrrec que substitueixin.»

Cinc. El número 10 de l'article 219 de la mateixa Llei orgànica té la redacció següent:

«10. Haver actuat com a instructor de la causa penal o haver resolt el plet o causa en una instància anterior.»

Sis. S'afegeix un apartat 3 a l'article 269 de la dita Llei orgànica, amb la redacció següent:

«3. Igualment, les sales de govern dels tribunals superiors de justícia han de disposar que els jutges penals, assistits del secretari, es constitueixin per celebrar judicis orals amb la periodicitat que s'assenyali en les ciutats on tinguin la seu els jutjats que hagin instruït les causes de què els correspon conèixer, sempre que el seu desplaçament estigui justificat pel nombre d'aquestes o per una millor administració de justícia. Els jutjats d'instrucció i els funcionaris que hi serveixin han de prestar en aquests casos tota la col·laboració que sigui necessària.»

Set. L'apartat 3 de l'article 391 de la mateixa Llei orgànica té la redacció següent:

«3. També ho és als presidents i magistrats de la Sala Penal de l'Audiència Nacional i de les audiències provincials i als jutges penals respecte dels membres del Ministeri Fiscal destinats a les fiscalies corresponents als òrgans que ocupaven. Se n'exceptuen els llocs de presidents de secció i magistrats en audiències provincials en què hi hagi cinc o més seccions o els casos en què hi hagi cinc o més jutjats penals amb seu a la mateixa població.»

Article quart

L'article 14 de la Llei d'enjudiciament criminal té la redacció següent:

«Fora dels casos que expressament i limitativament atribueixen la Constitució i les lleis a jutges i tribunals determinats, són competents:

Primer.—Per al coneixement i decisió dels judicis de faltes, el jutge d'instrucció. Tanmateix, coneix dels judicis per faltes compreses als títols I i II del llibre III del Codi penal, a excepció dels articles 572 i 576, i per les faltes dels articles 585, 590, 594 i 596 del mateix Codi, el jutge de pau del lloc en què s'hagin comès.

Segon.—Per a la instrucció de les causes, el jutge d'instrucció del partit en què s'hagi comès el delictes i el jutge central d'instrucció respecte dels delictes que determini la llei.

Tercer.—Per al coneixement i decisió de les causes per delictes castigats amb una pena privativa de llibertat no superior a sis anys o amb una pena de multa, de qualsevol quantia, o amb la privació del permís de conduir, sigui quina sigui la seva durada, o amb qualssevol altres penes de naturalesa diferent, ja siguin úniques, conjuntes o alternatives, sempre que la durada d'aquestes no excedeixi els sis anys, així com de les faltes, siguin o no incidentals, imputables als autors d'aquests delictes o a altres persones, quan la comissió de la falta o la seva prova estiguin relacionades amb aquells, el jutge penal de la circumscripció on es va cometre el delictes o el jutge central penal en l'àmbit que li és propi.

Quart.—Per al coneixement i decisió de les causes en els altres casos, l'Audiència Provincial de la circumscripció on s'hagi comès el delictes o la Sala Penal de l'Audiència Nacional.»

Article cinquè

L'article 377 de la Llei d'enjudiciament criminal té la redacció següent:

«Si el jutge instructor ho considera convenient, pot demanar informes sobre el processat a les alcaldies o als corresponents funcionaris de policia del poble o pobles en què hagi residit.

Aquests informes han de ser fundats, i si no és possible fundar-los, s'ha de manifestar la causa que ho impedeix.

Els que els donin no contrauen cap responsabilitat, llevat del cas de dol o negligència greu.»

Article sisè

El títol III del llibre IV de la Llei d'enjudiciament criminal, amb l'epígraf «Del procediment abreujat per a determinats delictes», té la redacció següent:

«CAPÍTOL PRIMER

Disposicions generals

Article 779

Sense perjudici del que s'estableix per als altres processos especials, el procediment que regula aquest títol s'ha d'aplicar a l'enjudiciament dels delictes castigats amb la pena privativa de llibertat no superior a la de presó major, o bé amb qualssevol altres penes de naturalesa diferent, ja siguin úniques, conjuntes o alternatives, i sigui quina sigui la seva quantia o durada.

Article 780

L'enjudiciament dels delictes enumerats a l'article anterior s'ha d'ajustar a les normes comunes d'aquesta Llei, amb les modificacions consignades en el present títol.

Iniciat un procés d'acord amb les normes d'aquest títol, quan aparegui que el fet no es troba comprès en algun dels supòsits de l'article anterior, s'ha de continuar d'acord amb les disposicions generals d'aquesta Llei, i només es pot retrocedir en el procediment si és necessari practicar diligències o fer actuacions d'acord amb els preceptes legals esmentats. Per contra, iniciat un procés de conformitat amb les normes comunes d'aquesta Llei, la seva substanciació ha de continuar d'acord amb les d'aquest títol, quan consti que el fet enjudiciat es troba comprès en algun dels supòsits de l'article precedent. En els dos casos, el canvi de procediment no implica el de l'instructor.

Acordat el procediment que s'ha de seguir, se li ha de fer saber immediatament al Ministeri Fiscal, a l'imputat i a les parts personades.

Article 781

El fiscal s'ha de constituir en les actuacions per a l'exercici de les accions penal i civil de conformitat amb la Llei.

Ha de vetllar pel respecte de les garanties processals de l'imputat i per la protecció dels drets de la víctima i dels perjudicats pel delictes.

En aquest procediment correspon al Ministeri Fiscal, de manera especial, impulsar i simplificar la seva tramitació sense minva del dret de defensa de les parts i del caràcter contradictori d'aquest, donant a la policia judicial instruccions generals o particulars per al compliment més eficaç de les seves funcions, intervenint en les actuacions, aportant els mitjans de prova de què pugui disposar o sollicitant al jutge d'instrucció la pràctica d'aquests, així com instar-lo a l'adopció de mesures cautelars o el seu aixecament i la conclusió de la investigació tan aviat com estimi que s'han practicat les actuacions necessàries per resoldre sobre l'exercici de l'acció penal.

Article 782

En les causes compreses en aquest títol, les qüestions de competència que es promoguin entre jutjats i tribunals de la jurisdicció ordinària s'han de substanciar segons les regles següents:

Primera.—Quan un tribunal o jutjat refusi el coneixement d'una causa o reclami el coneixement de la que tingui un altre, i hi hagi dubte quant a quin d'aquests és el competent, si no en resulta un acord en la primera comunicació que es dirigeixin amb aquest motiu, han de posar el fet, sense dilació, en coneixement del superior jeràrquic, per mitjà d'exposició raonada, perquè el superior, després d'escoltar "in voce" el fiscal i les parts persona-

des, decideixi en l'acte el que estimi procedent, sense recurs ulterior.

Quan la qüestió sorgeixi en la fase d'instrucció, cadascun dels jutjats ha de continuar practicant les diligències urgents i absolutament indispensables per a la comprovació del delicte i l'esbrinament i identificació dels possibles culpables.

Segona.—Cap jutge d'instrucció, penal, o central d'instrucció o penal, pot promoure qüestions de competència a les audiències respectives, sinó que els ha d'exposar, escoltat el Ministeri Fiscal, les raons que tingui per creure que li correspon el coneixement de l'assumpte.

El Tribunal ha de sotmetre a vista l'exposició i els antecedents al Ministeri Fiscal i a les parts personades i, després d'escoltar tothom, sense més tràmits, ha de resoldre dins el tercer dia el que estimi procedent i comunicar aquesta resolució al jutjat que l'hagi exposat per al seu compliment.

Tercera.—Quan algun jutge d'instrucció, penal, o central d'instrucció o penal, entengui d'una causa atribuïda a la competència de les audiències respectives, aquestes s'han de limitar a ordenar-li, escoltat el Ministeri Fiscal, i les parts personades, que s'abstingui de conèixer i els remetin les actuacions.

Article 783

L'exercici per part de particulars, siguin o no ofesos pel delicte, de l'acció penal o de la civil derivada d'aquest, s'ha d'efectuar en la forma i amb els requisits que assenyala el títol II del llibre II d'aquesta Llei, i s'ha d'expressar l'acció que s'exerceixi.

Sense perjudici del que disposa el paràgraf anterior, a l'ofès o perjudicat pel delicte se l'ha d'instruir dels drets que l'assisteixen de conformitat amb el que disposen els articles 109 i 110 d'aquesta Llei i altres disposicions, i es poden mostrar part en la causa sense necessitat de formular una querella.

Article 784

Els jutges i tribunals han d'observar en la tramitació de les causes a què es refereix aquest títol les prevencions següents:

Primera.—El jutge o tribunal que ordeni la pràctica de qualsevol diligència s'ha d'entendre directament amb el jutge, tribunal, autoritat o funcionari encarregat de la seva realització, encara que aquest no li estigui immediatament subordinat ni sigui superior immediat d'aquells.

Segona.—Per causar els despatxos que s'expedeixin s'ha d'utilitzar sempre el mitjà més ràpid, i acreditar mitjançant una diligència les peticions d'auxili que no s'hagin sol·licitat per escrit.

Tercera.—Si qui ha de ser citat no té domicili conegut o la policia judicial no el troba en el termini assenyalat a aquesta, el jutge o tribunal ha de manar publicar la cèdula corresponent pel mitjà que estimi més idoni perquè pugui arribar a coneixement de l'interessat, i només quan ho consideri indispensable n'ha d'acordar la divulgació pels mitjans de comunicació social.

Quarta.—Les requisitòries que s'hagin d'expedir s'han d'inserir en les ordres generals de les forces i cossos de seguretat i, quan ho considerin oportú, en els mitjans de comunicació escrita.

Cinquena.—Les fiances que s'exigeixin per assegurar les responsabilitats pecuniàries, fins i tot costes, es poden constituir d'acord amb el que estableix l'article 591 d'aquesta Llei i, a més, per garantia bancària o de l'entitat en què tingui assegurada la responsabilitat civil la persona contra la qual es dirigeixi la mesura, formalitzada per escrit o per compareixença davant el jutjat o tribunal, pels interessats o per la persona que tingui la representa-

ció legítima de qualsevol de les entitats de crèdit autoritzades per operar en el territori nacional, o de l'entitat asseguradora corresponent.

En els supòsits en què les responsabilitats civils estiguin totalment o parcialment cobertes pel règim d'assegurança obligatòria de responsabilitat civil, s'ha de requerir l'entitat asseguradora o el Consorci de Compensació d'Assegurances, si s'escau, perquè, fins al límit de l'assegurança obligatòria, fianci aquelles. Si la fiança exigida és superior al límit expressat, el responsable directe o subsidiari està obligat a prestar fiança o aval per la diferència, i en un altre cas es procedeix a l'embarcament dels seus béns.

En aquest concepte, l'entitat responsable de l'assegurança obligatòria no pot ser part del procés, sense perjudici del seu dret de defensa en relació amb l'obligació de fiançar i, a aquest efecte, se li ha d'admetre l'escrit que presenti, i s'ha de resoldre sobre la seva pretensió en la peça corresponent.

Sisena.—A tot escrit i als documents que es presentin en la causa s'hi han d'adjuntar tantes còpies literals d'aquests, realitzades per qualsevol mitjà de reproducció, com tantes siguin les altres parts i el fiscal, als quals s'han de lliurar en notificar-los la resolució que hagi recaigut en l'escrit respectiu.

L'omissió de les còpies només dona lloc al seu lliurament per part del secretari a càrrec de l'omitent si aquest no les presenta en el termini d'una audiència.

Setena.—Per enjudiciar els delictes connexos compresos en aquest títol, quan hi hagi elements per fer-ho amb independència, i per jutjar cadascun dels imputats, quan siguin diversos, el jutge pot acordar la formació de les peces separades que siguin convenients per simplificar i activar el procediment.

Vuitena.—Als jutjats d'instrucció i penals i a les audiències s'han de portar els llibres de registre necessaris per a les anotacions que corresponguin respecte dels processos que regula aquesta Llei, el nombre i forma dels quals s'ha de determinar reglamentàriament.

Article 785

El jutge d'instrucció ha d'utilitzar per a la comprovació del delicte i la culpabilitat del presumpte reu els mitjans comuns i ordinaris que estableix aquesta Llei, amb les modificacions següents:

Primera.—Quan els imputats o testimonis no parlin o no entenguin l'idioma espanyol, s'ha de procedir de conformitat amb el que disposen els articles 398, 440 i 441 d'aquesta Llei, sense que sigui necessari que l'intendent designat tingui un títol oficial.

Segona.—La informació que preveu l'article 364 només es verifica quan, segons el parer de l'instructor, hi hagi dubtes sobre la preexistència de la cosa objecte de la sotstracció o defraudació.

Tercera.—En les declaracions s'ha de ressenyar el document nacional d'identitat de les persones que les prestin. Quan per aquesta circumstància o per qualsevol altra la identitat de l'imputat no ofereixi dubte i conegudament tingui l'edat de divuit anys, s'ha de prescindir de portar a la causa el certificat de naixement. Altrament, s'hi han d'unir el certificat i la fitxa dactiloscòpica corresponent.

Quan els fets enjudiciats derivin de l'ús i circulació de vehicles de motor, també s'han de ressenyar, en la primera declaració que prestin els conductors, els permisos de conduir d'aquests i de circulació d'aquells i el certificat de l'assegurança obligatòria, així com el document acreditatiu de la seva vigència.

També s'ha de ressenyar el certificat de l'assegurança obligatòria i el document que acrediti la seva vigència en els altres casos en què l'activitat es trobi coberta per la mateixa classe d'assegurança.

Quarta.—Els informes i declaracions a què es refereixen els articles 377 i 378 únicament es demanen i es reben quan el jutge els consideri imprescindibles.

Cinquena.—No es pot demorar la conclusió de la instrucció per falta del certificat de naixement, sense perjudici que quan es rebin s'aportin a les actuacions.

Sisena.—En els casos de lesions, no és necessari esperar a la sanitat del lesionat, quan sigui procedent l'arxivament o el sobreseïment. En qualsevol altre supòsit es pot prosseguir la tramitació sense que s'hagi assolit aquesta sanitat si és possible formular un escrit d'acusació.

Setena.—L'informe pericial el pot prestar un sol perit quan el jutge ho consideri suficient.

Vuitena.—El jutge pot acordar:

a) La detenció o la presó de l'imputat o la seva llibertat provisional, amb fiança o sense, en els casos en què sigui procedent de conformitat amb les regles generals d'aquesta Llei. Els actes de presó que es dictin en aquestes causes no necessiten ratificació.

Les actuacions que motivin l'aplicació d'aquestes mesures s'han de contenir en una peça separada.

b) L'assegurament de les responsabilitats pecuniàries dels que puguin ser responsables civils directes o subsidiaris.

Aquestes mesures s'han d'acordar mitjançant una interlocutòria i s'han de formalitzar en una peça separada.

c) La intervenció immediata del vehicle i la retenció del permís de circulació d'aquest pel temps indispensable, quan sigui necessari practicar-hi alguna investigació o per assegurar les responsabilitats pecuniàries, mentre no consti acreditada la solvència de l'inculpat o del tercer responsable civil.

També es pot acordar la intervenció del permís de conducció i requerir l'imputat perquè s'abstingui de conduir vehicles de motor, mentre subsisteixi la mesura, amb la prevenció del que disposa l'article 237 del Codi penal.

Les mesures anteriors, una vegada adoptades, comporten la retirada dels documents respectius i la seva comunicació als organismes administratius corresponents.

d) En els fets derivats de l'ús i circulació de vehicles de motor, l'assenyalament de la pensió provisional que, segons les circumstàncies, consideri necessària en quantia i durada, per atendre la víctima i les persones que estiguin al seu càrrec. El pagament de la pensió s'ha de fer anticipadament en les dates que discrecionalment assenyali el jutge, a càrrec de l'assegurador, si n'hi ha, i fins al límit de l'assegurança obligatòria, o bé amb càrrec a la fiança o al Consorci de Compensació d'Assegurances, en els supòsits de responsabilitat final d'aquest, d'acord amb les disposicions que li són pròpies.

Es pot acordar la mateixa mesura quan la responsabilitat civil derivada del fet estigui garantida amb qualsevol assegurança obligatòria.

Tot el que estigui relacionat amb aquesta mesura s'ha d'actuar en peça separada.

La interposició de recursos no suspèn el pagament de la pensió.

e) Quan ho consideri necessari, que el metge forense o un altre perit procedeixi a l'obtenció de mostres o vestigis l'anàlisi dels quals pugui facilitar la millor qualificació del fet, i en les diligències s'ha d'acreditar la seva tramesa al laboratori corresponent, que en un termini no superior a cinc dies ha d'enviar el resultat.

f) Que no es practiqui l'autòpsia quan el metge forense o qui actui en el seu nom dictaminin complidament la causa de la mort sense necessitat d'aquella.

g) L'assistència adequada als ferits, malalts i qualsevol altra persona que, amb motiu o en ocasió dels fets, necessiti assistència facultativa, fent constar, si s'escau, el lloc del seu tractament, internament o hospitalització.

h) Autoritzar, amb l'audiència prèvia del fiscal, els imputats en els procediments per delictes derivats de l'ús i circulació de vehicles de motor, que no estiguin en situació de presó preventiva i que abans tinguessin el seu domicili o residència habitual a l'estranger, a absentar-se del territori espanyol. Per a això és indispensable que deixin prou garantides les responsabilitats pecuniàries de tot ordre derivades del fet a enjudiciar, designin una persona amb domicili fix a Espanya que rebi les notificacions, citacions i citacions a termini que se li hagin de fer, amb la prevenció que conté l'apartat 4 de l'article 789 quant a la possibilitat de celebrar el judici en la seva absència, i que presti caució no personal, quan no estigui ja acordada una fiança de la mateixa classe, per garantir la llibertat provisional que respongui de la seva presentació en la data o el termini que se'ls assenyali.

La mateixa atribució i amb les mateixes condicions correspon al jutge o tribunal que hagi de conèixer de la causa.

Si l'imputat no compareix, s'adjudica a l'Estat l'import de la caució i se'l declara en rebel·lia, observant el que disposa l'article 843, llevat que es compleixin els requisits legals per celebrar el judici en la seva absència.

Article 785 bis

1. Quan el Ministeri Fiscal tingui notícia d'un fet aparentment delictiu, bé directament o perquè se li ha presentat una denúncia o atestat, ell mateix pot practicar les diligències que estimi pertinents per a la comprovació del fet o de la responsabilitat dels participants en aquest, o bé ha d'ordenar a la policia judicial que les practiqui. El fiscal ha de decretar l'arxivament de les actuacions quan el fet no tingui el caràcter de delictes, i ho ha de comunicar amb expressió d'aquesta circumstància a qui hagi al·legat ser el perjudicat o ofès, a fi que pugui reiterar la seva denúncia davant el jutge d'instrucció. En un altre cas, ha d'instar el jutge d'instrucció a la incoació de les corresponents diligències prèvies amb remissió de les actuacions, i posar a la seva disposició el detingut, si n'hi ha, i els efectes del delictes.

2. El Ministeri Fiscal pot fer comparèixer davant seu qualsevol persona en els termes que estableix aquesta Llei per a la citació judicial, a fi de rebre la seva declaració, en la qual s'han d'observar les mateixes garanties que assenyala aquesta Llei per a la prestada davant el jutge o tribunal.

3. El fiscal ha de cessar en les seves diligències tan aviat com tingui coneixement de l'existència d'un procediment judicial sobre els mateixos fets.

Article 786

En la investigació dels fets compresos en aquest títol, els membres de la policia judicial han d'observar les regles generals i les especials següents:

Primera.—Han de requerir que els acompanyi qualsevol facultatiu que hi hagi per prestar, si s'escau, els oportuns auxilis a l'ofès. El facultatiu requerit, encara que només ho sigui verbalment, que no atengui el requeriment ha de ser sancionat amb una multa de 1.000 a 10.000 pessetes, sense perjudici de la responsabilitat criminal en què hagi pogut incórrer.

Segona.—Els membres de la policia judicial, a més d'identificar i prendre les dades personals i l'adreça a les persones que es trobin en el lloc en què es va cometre el delictes, poden:

a) Segrestar els efectes que hi hagi allà fins que no arribi l'autoritat judicial, sempre que hi hagi el perill que, si no ho fan, puguin desaparèixer algunes proves dels fets ocorreguts.

b) Si s'ha produït la mort d'alguna persona i el cadàver es troba a la via pública o en un altre lloc inadequat, traslladar-lo al pròxim que sigui més idoni dins les circumstàncies fins que l'autoritat judicial adopti les mesures oportunes. En les situacions excepcionals en què s'hagi d'adoptar aquesta mesura d'urgència, s'ha de ressenyar prèviament la posició de l'interfecte, se n'han d'obtenir fotografies i assenyalar sobre el lloc la situació exacta que ocupava.

c) Procedir a la intervenció del vehicle i dels documents que s'esmenten a l'apartat c) de la regla vuitena de l'article 785 en els supòsits a què aquest es refereix.

d) Citar perquè compareguin immediatament, o en les vint-i-quatre hores següents, davant l'autoritat judicial competent, les persones indicades al paràgraf primer d'aquesta regla o a l'anterior.

Tercera.—Els membres de la policia judicial han de requerir l'auxili d'altres membres de cossos i forces de seguretat quan sigui necessari per al desenvolupament de les funcions que aquesta Llei els encomani. El requeriment s'ha de fer per escrit, i per la via jeràrquica corresponent, llevat que la urgència del cas exigeixi prescindir d'aquestes formes i vies.

Article 787

1. Contra les interlocutòries del jutge d'instrucció i del jutge penal que no estiguin exceptuats de recurs es pot exercir el de reforma i, si no és estimat, el de queixa. El d'apel·lació únicament s'admet en els casos que assenyala expressament aquest títol. L'Audiència Provincial o, si s'escau, la Sala Penal de l'Audiència Nacional és l'òrgan competent per conèixer dels recursos d'apel·lació i queixa.

2. Immediatament que s'interposi el recurs de queixa, el Tribunal ho ha de comunicar pel mitjà més ràpid al jutge que va dictar la resolució. Si per resoldre'l el Tribunal necessita conèixer íntegrament alguna diligència, ha de manar que el jutge n'adjunti testimoniatge a l'informe. En casos molt excepcionals també pot reclamar les actuacions per a la seva consulta abans de resoldre el recurs, sempre que amb això no se n'obstaculitzi la tramitació; en aquests casos, s'han de retornar les actuacions al jutge en el termini màxim de tres dies.

3. El recurs d'apel·lació, quan sigui procedent, es pot interposar subsidiàriament amb el de reforma o separadament, dins els tres dies següents a la notificació de la resolució. En cap cas no és necessari interposar prèviament el de reforma per exercir l'apel·lació. Admesa aquesta, la causa s'ha de posar de manifest a les altres parts personades, pel termini comú de sis dies perquè puguin al·legar per escrit dins aquest termini el que estimin convenient i presentar els documents justificatius de les seves pretensions. Transcorregut el termini, s'han de remetre les actuacions a l'Audiència respectiva, que, sense més tràmits, ha de resoldre dins els tres dies següents.

Article 788

1. Des que de les actuacions resulti la imputació d'un delictes contra una persona determinada i sigui necessària l'assistència lletrada, la policia judicial, el Ministeri Fiscal o l'autoritat judicial han de demanar al Col·legi d'Advocats la designació d'un lletrat d'ofici, si no l'ha nomenat ja l'interessat.

2. L'advocat designat ha de continuar prestant assistència jurídica fins a la finalització del procés, llevat de nomenament d'un de la seva elecció per part de l'imputat o d'impediment legítim d'aquell, degudament justificat davant el seu col·legi professional, el qual, prèviament a l'acceptació de l'excusa, ha de notificar al jutge o al Ministeri Fiscal la designació del substitut.

3. L'advocat designat per a la defensa també té habilitació legal per a la representació del seu defensat, i per tant no és necessària la intervenció de procurador fins al tràmit que regula l'apartat 1 de l'article 791, i fins aleshores el lletrat ha de complir el deure d'assenyalament de domicili als efectes de notificacions i trasllats de documents.

No és necessària la intervenció d'un procurador, però sí la d'un advocat, en el cas de la resolució cinquena de l'apartat 5 de l'article 789.

4. Els perjudicats pel fet punible o els seus hereus, que siguin part en el judici, tenen el dret d'assistència jurídica gratuïta, en les condicions que estableixen els articles 121 i següent d'aquesta Llei.

5. Per evitar dilacions i assegurar l'assistència jurídica adequada durant el procés, els col·legis d'advocats han de remetre als presidents d'audiència provincial, jutges penals, jutges d'instrucció i al fiscal una còpia de la llista de col·legiats exercents del torn d'ofici, així com de les modificacions que s'hi vagin produint. Si els degans dels col·legis d'advocats, requerits als efectes del número 1 d'aquest article, no fan la designació en les vint-i-quatre hores següents a la recepció de la petició, els presidents i jutges esmentats l'han de fer ells mateixos, i han de designar el lletrat al qual correspongui per rigorós torn entre els que figurin a la llista. Igualment, aquests presidents i jutges poden acordar que es nomeni un advocat d'ofici, en substitució del que abans estava designat, quan per una causa no justificada aquest deixi de comparèixer.

El que s'ha disposat anteriorment és igualment aplicable a la designació de procuradors d'ofici.

Article 789

1. La policia judicial ha de fer lliurament dels atestats al jutge competent, posar a la seva disposició els detinguts, si n'hi ha, i remetre una còpia de l'atestat al Ministeri Fiscal.

2. Totes les actuacions judicials relatives a delictes dels compresos en aquest títol s'han de registrar com a diligències prèvies.

3. Només en cas que les diligències practicades en l'atestat no siguin suficients per formular acusació, així com quan el procediment s'iniciï per una denúncia presentada al jutjat o per querella, el jutge ha d'ordenar a la policia judicial o practicar ell mateix les diligències essencials encaminades a determinar la naturalesa i les circumstàncies del fet, les persones que hi hagin participat i l'òrgan competent per a l'enjudiciament, i ha de donar compte de la seva incoació i dels fets que la determinin al fiscal de l'Audiència corresponent.

4. En la primera compareixença s'ha d'informar l'imputat dels seus drets i se l'ha de requerir perquè designi un domicili a Espanya on se li han de fer les notificacions, o una persona que les rebi en nom seu. S'ha d'advertir l'imputat que la citació realitzada en el dit domicili o a la persona designada permet la celebració del judici en la seva absència, si la pena sol·licitada al seu dia no excedeix els límits assenyalats a l'apartat 1 de l'article 793. En el mateix cas s'ha d'informar el perjudicat del seu dret a nomenar un advocat, i se l'ha d'informar que, si no ho fa, el Ministeri Fiscal exercirà les accions civils corresponents, si és procedent. Els que s'hi personin poden des d'aleshores prendre coneixement de les actuacions i instar el que convingui al seu dret, i el jutge ha d'acordar el que sigui procedent amb vista a la pràctica d'aquestes diligències quan siguin necessàries per obrir el judici oral, sense perjudici d'acordar, si s'escau, que es practiquin durant les sessions d'aquest. És aplicable a aquestes diligències el que disposen els articles 301 i 302.

5. Practicades sense demora aquestes diligències, o quan no siguin necessàries, el jutge ha d'adoptar alguna de les resolucions següents:

Primera.—Si estima que el fet no és constitutiu d'una infracció penal, ha de manar arxivar les actuacions. Si, fins i tot estimant que el fet pot ser constitutiu de delictes, no hi ha un autor conegut, ha d'acordar el sobreseïment provisional i ordenar-ne l'arxivament.

Segona.—Si reputa falta el fet que ha donat lloc a la formació de les diligències, ha de manar remetre les actuacions al jutge competent, quan no li correspongui el seu enjudiciament.

Tercera.—Si tots els imputats són menors de setze anys, o el fet està atribuït a la jurisdicció militar, s'ha d'inhibir a favor de l'òrgan competent.

Quarta.—Si el fet constitueix un delictes comprès a l'article 779, ha de seguir el procediment que ordena el capítol II.

En els tres primers supòsits es pot interposar recurs d'apel·lació. Si no hi ha membre del Ministeri Fiscal constituït en el jutjat, i les parts no han interposat cap recurs, les diligències s'han de remetre al fiscal de l'Audiència, el qual, dins els tres dies següents a la seva recepció, les ha de tornar al jutjat amb l'escrit d'interposició del recurs o amb la fórmula de «vist», i seguidament s'ha de procedir en aquest cas a l'execució del que s'hagi resolt.

Cinquena.—Si el fet constitueix un delictes el coneixement del qual competeix al jutge penal, el d'instrucció pot, a instància del Ministeri Fiscal i de l'imputat que, assistit del seu advocat, hagi reconegut els fets que se li imputen, remetre les actuacions al jutge penal, perquè convoqui immediatament a judici oral el fiscal i les parts, els quals han de formular en el mateix acte les seves previsions, i pot dictar sentència en l'acte, de conformitat amb l'article 794.

CAPÍTOL II

De la preparació del judici oral

Article 790

1. Si el jutge d'instrucció acorda que s'ha de seguir el tràmit que estableix aquest capítol, en la mateixa resolució ha d'ordenar que es traslladin les diligències prèvies, originals o mitjançant una fotocòpia, al Ministeri Fiscal i les acusacions personades, perquè en el termini comú de cinc dies sol·licitin l'obertura del judici oral formulant un escrit d'acusació o el sobreseïment de la causa o, excepcionalment, la pràctica de diligències complementàries, en el cas de l'apartat següent.

2. Quan el Ministeri Fiscal manifesti la impossibilitat de formular l'escrit d'acusació per falta d'elements essencials per a la tipificació dels fets, es pot instar, amb caràcter previ, la pràctica de les diligències indispensables per formular l'acusació, i el jutge ha d'accedir al que s'hagi sol·licitat.

El jutge ha d'acordar el que estimi procedent quan aquesta sol·licitud la formuli l'acusació o acusacions personades.

En tot cas, s'han de citar per a la seva pràctica el Ministeri Fiscal, les parts personades i sempre l'imputat, i després s'han de traslladar de nou les actuacions.

3. Si el Ministeri Fiscal i l'acusador particular sol·liciten el sobreseïment de la causa per qualsevol dels motius que preveuen els articles 637 i 641 d'aquesta Llei, ho ha d'acordar el jutge, excepte en els supòsits dels números 1r, 3r, 7è i 10è de l'article 8è del Codi penal, en què ha de tornar les actuacions a les acusacions per a qualificació, i el judici ha de continuar fins a la sentència, als efectes, si s'escau, dels articles 8 i 20 del Codi penal.

En acordar el sobreseïment, el jutge d'instrucció ha de deixar sense efecte la presó i altres mesures cautelars acordades.

4. Si el Ministeri Fiscal sol·licita el sobreseïment de la causa, de conformitat amb el que disposen els articles 637 i 641 d'aquesta Llei, i no s'hi ha personat cap acusador particular disposat a sostenir l'acusació, abans d'acordar el sobreseïment, el jutge d'instrucció pot decidir que es remeti la causa al superior jeràrquic del fiscal de l'Audiència respectiva perquè resolgui si és procedent o no sostenir l'acusació, i ha de comunicar la seva decisió al jutge d'instrucció.

5. L'escrit d'acusació ha de comprendre, a més de la sol·licitud d'obertura del judici oral davant l'òrgan que s'estimi competent i de la identificació de la persona o persones contra les quals es dirigeix l'acusació, els aspectes a què es refereix l'article 650 d'aquesta Llei. L'acusació s'ha d'estendre a les faltes imputables a l'acusat del delictes o a altres persones, quan la comissió de la falta o la seva prova estigui relacionada amb el delictes. També s'hi han d'expressar la quantia de les indemnitzacions o fixació de les bases per a la seva determinació i les persones civilment responsables, així com els altres pronunciaments sobre lliurament i destinació de coses i efectes i imposició de costes processals.

En el mateix escrit s'han de proposar les proves de què intentin valer-se en el judici oral, i expressar si la reclamació de documents o les citacions de perits i testimonis s'han de fer per mitjà de l'oficina judicial.

En l'escrit d'acusació es pot sol·licitar la pràctica anticipada de les proves que no es puguin portar a terme durant les sessions del judici oral, així com l'adopció, modificació o suspensió de les mesures provisionals a què es refereix l'article 785 d'aquesta Llei, o qualsevol altres que siguin procedents o s'hagin adoptat, i la cancel·lació de les que s'hagin pres en contra de persones contra les quals no es dirigeixi cap acusació.

6. Sol·licitada l'obertura del judici oral per part del Ministeri Fiscal o l'acusació particular, el jutge d'instrucció l'ha d'acordar, llevat que estimi que es dona el supòsit del número 2 de l'article 637 d'aquesta Llei o que no hi ha indicis racionals de criminalitat contra l'acusat, cas en què ha d'acordar el sobreseïment que correspongui d'acord amb els articles 637 i 641 d'aquesta Llei, i la seva resolució és susceptible de recurs d'apel·lació davant l'Audiència Provincial.

Quan el jutge d'instrucció decreti l'obertura del judici oral només a instància del Ministeri Fiscal o de l'acusació particular, s'ha de traslladar de nou a qui hagi sol·licitat el sobreseïment per un termini de tres dies perquè formuli un escrit d'acusació, llevat que hi hagi renunciat.

En acordar l'obertura del judici oral, el jutge d'instrucció ha de resoldre sobre l'adopció, modificació, suspensió o revocació de les mesures cautelars sol·licitades pel Ministeri Fiscal o l'acusació particular, tant en relació amb l'acusat, com respecte dels responsables civils, als quals, si s'escau, pot exigir fiança en els termes de l'article 615 d'aquesta Llei, si l'acusat no la presta en el termini que se li assenyali i sobre l'aixecament de les mesures adoptades respecte dels que no hagin estat acusats.

En la mateixa interlocutòria el jutge d'instrucció ha d'assenyalar l'òrgan competent per al coneixement i decisió de la causa, quan alguna de les parts acusadores sol·liciti que el fet sigui enjudiciat per l'Audiència.

7. Contra la interlocutòria d'obertura del judici oral no es pot interposar cap recurs, excepte pel que fa a la situació personal de l'acusat, i l'interessat pot reproduir davant l'òrgan de l'enjudiciament les peticions no ateses.

Contra les interlocutòries denegatòries d'obertura del judici oral és procedent el recurs d'apel·lació.

Un cop ferma la resolució que decreti l'obertura del judici oral, el procés ha de continuar davant l'òrgan determinat en aquesta, llevat que de la prova practicada durant les seves sessions resulti que la pena a sol·licitar definitivament excedeix la competència d'aquell, cas en què s'ha

de dictar interlocutòria en què s'acordi la inhibició amb remissió del procés al Tribunal competent.

Article 791

1. Obert el judici oral, si els acusats no han fet ús del seu dret a nomenar un advocat ni se'ls ha nomenat d'ofici, se'ls ha de citar, amb lliurament de còpia dels escrits d'acusació, perquè en el termini de tres dies compareguin en la causa amb un advocat que els defensi i un procurador que els representi, que s'han de nomenar d'ofici si no ho fan. Complert aquest tràmit, s'han de traslladar les actuacions originals, o mitjançant fotocòpia, als designats com a acusats i tercers responsables en els escrits d'acusació, perquè en el termini comú de cinc dies presentin un escrit de defensa davant les acusacions formulades.

2. L'escrit de defensa s'ha de contraure correlativament als aspectes que contenen els escrits d'acusació i s'hi pot sol·licitar a l'òrgan judicial que demani la remissió de documents o citi perits o testimonis per a la seva utilització com a prova en les sessions del judici oral, així com, si s'escau, la pràctica d'una prova anticipada.

3. En el seu escrit, signat també per l'acusat, la defensa pot manifestar la seva conformitat amb l'escrit d'acusació que contingui una pena de més gravetat. Aquesta conformitat també es pot formalitzar conjuntament amb l'escrit d'acusació del Ministeri Fiscal.

4. Si, obert el judici oral, els acusats es troben en parador desconegut i no han fet la designació de domicili a què es refereix l'article 789.4 i, en qualsevol cas, si la pena sol·licitada excedeix els límits que estableix el paràgraf segon de l'apartat 1 de l'article 793, s'ha de manar expedir requisitòria per a la seva crida i cerca, i se'ls ha de declarar rebels si no compareixen o no són trobats, amb els efectes que preveu aquesta Llei.

5. Formulats per l'acusat l'escrit de defensa, el jutge d'instrucció ha de remetre les actuacions a l'òrgan competent per a l'enjudiciament i ho ha de notificar a les parts, excepte quan l'enjudiciament correspongui al jutge penal i aquest es desplaci periòdicament a la seu del jutjat instructor per a la celebració dels judicis procedents d'aquest; en aquest cas les actuacions han de romandre en el jutjat a disposició del jutge penal.

CAPÍTOL III

Del judici oral

Article 792

1. Quan les actuacions es trobin a disposició de l'òrgan competent per a l'enjudiciament, el jutge o tribunal ha d'examinar les proves proposades i immediatament ha de dictar interlocutòria en què admeti les que consideri pertinents i rebutgi les altres, ha de preveure el necessari per a la pràctica de la prova anticipada i assenyalar el dia en què hagin de començar les sessions del judici oral. En aquesta resolució s'ha d'ordenar el lliurament de les comunicacions que siguin necessàries per assegurar la pràctica de les proves que siguin proposades i admeses, quan ho hagin sol·licitat les parts.

Contra la resolució denegatòria de prova no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que la part a la qual es va denegar pugui reproduir la seva petició a l'inici de les sessions del judici oral, moment fins al qual es poden incorporar a la causa els informes, certificats i altres documents que el Ministeri Fiscal i les parts estimin oportú i el jutge o tribunal admetin.

2. L'assenyalament de data per al judici s'ha de fer tenint en compte la flagrancia del delictes, la presó de l'acusat i l'assegurament de la seva presència a disposició judicial, la complexitat de la prova proposada o qualsevol circumstància significativa.

Article 793

1. La celebració del judici oral requereix preceptivament l'assistència de l'acusat i de l'advocat defensor. No obstant això, si hi ha diversos acusats i algun d'ells deixa de comparèixer sense un motiu legítim, apreciat pel jutge o el tribunal, aquest pot acordar, escoltades les parts, la continuació del judici per a la resta.

L'absència injustificada de l'acusat que hagi estat citat personalment o en el domicili o en la persona a què es refereix l'apartat 4 de l'article 789 no és causa de suspensió del judici oral si el jutge o tribunal, a sol·licitud del Ministeri Fiscal o de la part acusadora, i escoltada la defensa, estima que hi ha elements suficients per a l'enjudiciament, quan la pena sol·licitada no excedeixi un any de privació de llibertat o, si és de naturalesa diferent, quan la seva durada no excedeixi els sis anys.

L'absència injustificada del tercer responsable civil citat en la forma escaient no és per si mateixa causa de suspensió del judici.

2. El judici oral comença amb la lectura per part del secretari dels escrits d'acusació i defensa. Seguidament, a instància de part, el jutge o tribunal ha d'obrir un torn d'intervencions perquè les parts puguin exposar el que estimin oportú sobre la competència de l'òrgan judicial, vulneració d'algun dret fonamental, existència d'articles de pronunciament previ, causes de suspensió del judici oral, així com sobre el contingut i la finalitat de les proves proposades o que es proposin perquè es practiquin en l'acte. El jutge o tribunal ha de resoldre en el mateix acte el que sigui procedent sobre les qüestions plantejades.

3. Abans d'iniciar-se la pràctica de la prova, l'acusació i la defensa, amb la conformitat de l'acusat present, poden demanar al jutge o tribunal que dicti sentència de conformitat amb l'escrit d'acusació que contingui pena de més gravetat, o amb el que es presenti en aquest acte, que no es pot referir a un fet diferent, ni contenir qualificació, més greu que la de l'escrit d'acusació. Si la pena no excedeix els sis anys, el jutge o tribunal ha de dictar sentència de conformitat estricta amb l'acceptada per les parts.

No obstant això, si a partir de la descripció del fet acceptat per totes les parts, el jutge o tribunal estima que aquest no té tipicitat penal o és manifesta la concurrència de qualsevol circumstància determinant de l'exempció de pena o de la seva preceptiva atenuació, ha de dictar sentència en els termes que siguin procedents, amb l'audiència prèvia de les parts realitzada en l'acte.

No vinculen al jutge o tribunal les conformitats sobre l'adopció de mesures protectores en els casos de limitació de la responsabilitat penal.

4. La pràctica de la prova s'ha de fer concentrada, en les sessions consecutives que siguin necessàries. Excepcionalment, el jutge o tribunal pot acordar la suspensió o ajornament de la sessió, fins al límit màxim de trenta dies, en els supòsits de l'article 746 d'aquesta Llei, i els actes realitzats conserven la validesa, excepte que es produeixi la substitució del jutge o membre del tribunal, en el cas del número 4t del dit article.

No és causa de suspensió del judici la falta d'acreditació de la sanitat, de la taxació de danys o de la verificació d'una altra circumstància de significació anàloga, sempre que no sigui un requisit imprescindible per a la qualificació dels fets. En aquest cas, la determinació quantitativa de la responsabilitat civil queda diferida al tràmit d'execució, i en la sentència se n'han de fixar les bases.

5. L'informe pericial el pot prestar un sol perit.

6. Acabada la pràctica de la prova, el jutge o president del Tribunal ha de requerir l'acusació i la defensa perquè manifestin si ratifiquen o modifiquen les conclusions dels escrits inicialment presentats i perquè exposin oralment tot el que estimin procedent sobre la valoració de la prova i la qualificació jurídica dels fets.

El requeriment es pot estendre a sol·licitar al Ministeri Fiscal i als lletrats un aclariment més important d'aspectes concrets de la prova i la valoració jurídica dels fets, i sotmetre'ls a debat una o diverses preguntes sobre punts determinats.

7. Quan, en les seves conclusions definitives, l'acusació canviï la tipificació penal dels fets o s'aprecii un grau més elevat de participació o d'execució o circumstàncies d'agreujament de la pena, el jutge o tribunal pot concedir un ajornament de la sessió, fins al límit de deu dies, a petició de la defensa, a fi que aquesta pugui aportar els elements probatoris i de descàrrec que estimi convenients. Després de la pràctica d'una nova prova que pugui sol·licitar la defensa, les parts acusadores poden modificar, al seu torn, les seves conclusions definitives.

8. Quan totes les acusacions qualifiquin els fets com a delictes castigats amb una pena que excedeixi la competència del jutge penal, aquest s'ha de declarar incompetent per jutjar i ha de donar per acabat el judici i remetre les actuacions a l'Audiència competent. Llevat del supòsit anterior, el jutge penal ha de resoldre el que estimi pertinent quant a la continuació o finalització del judici.

9. Del desenvolupament del judici oral, se n'ha d'aixecar acta que han de signar el jutge o el president i magistrats, el secretari, el fiscal i els advocats de l'acusació i la defensa, s'hi ha de ressenyar el contingut essencial de la prova practicada, les incidències i reclamacions produïdes i les resolucions adoptades, i es pot completar o substituir per qualsevol mitjà de reproducció mecànica, oral o escrita, de l'autenticitat del qual ha de donar fe el secretari.

Article 794

1. La sentència s'ha de dictar en la forma que preveu l'article 248.3 de la Llei orgànica del poder judicial dins els cinc dies següents a la finalització del judici oral.

2. El jutge penal pot dictar sentència oralment en l'acte del judici i la decisió s'ha de documentar mitjançant la fe del secretari o en annex a l'acta, sense perjudici de la redacció ulterior d'aquella d'acord amb l'apartat anterior. Si el fiscal i les parts, coneguda la decisió, expressen la seva determinació de no recórrer, el jutge, en el mateix acte, ha de declarar la fermesa de la sentència i s'ha de pronunciar, amb l'audiència prèvia de les parts, sobre la condemna condicional.

3. La sentència no pot imposar una pena que excedeixi la més greu de les acusacions, ni condemnar per un delictes diferent quan aquest comporti una diversitat de bé jurídic protegit o mutació substancial del fet enjudiciat.

Article 795

1. La sentència dictada pel jutge penal és apel·lable davant l'Audiència provincial corresponent i la del jutge central, davant la Sala Penal de l'Audiència Nacional, dins el termini de deu dies a partir de l'endemà de la seva notificació. Durant aquest període les actuacions han de ser a la Secretaria a disposició de les parts.

2. En l'escrit de formalització del recurs, que s'ha de presentar davant l'òrgan que va dictar la resolució que s'impugni, s'han d'exposar, ordenadament, les alegacions sobre trencament de les normes i garanties processals, error en l'apreciació de les proves o infracció del precepte constitucional o legal en què es basi la impugnació, i s'ha de fixar el domicili per a notificacions.

Si en el recurs es demana la declaració de nul·litat del judici per infracció de normes o garanties processals que van causar la indefensió del recurrent, en termes tals que no pugui ser esmenada en la segona instància, s'han d'esmentar les normes legals o constitucionals que es considerin infringides i expressar les raons de la indefensió. Així mateix s'ha d'acreditar que s'ha demanat l'esmena

de la falta o infracció en la primera instància, excepte en cas que s'hagin comès en un moment en què ja fos impossible la reclamació.

3. En el mateix escrit de formalització, el recurrent pot demanar la pràctica de les diligències de prova que no va poder proposar en la primera instància, de les proposades que se li van denegar indegudament, sempre que hagués formulat en aquell moment la reserva oportuna, i de les admeses que no van ser practicades per causes que no li siguin imputables, exposant les raons per les quals la falta d'aquelles diligències de prova ha produït indefensió.

4. Rebut l'escrit de formalització del recurs, el jutge l'ha de traslladar a les altres parts per un termini comú de deu dies i transcorregut aquest termini, tant si s'han presentat escrits d'impugnació o adhesió com si no s'han presentat, ha d'elevat en els dos dies següents a l'Audiència les actuacions originals amb tots els escrits presentats.

5. Rebudes les actuacions, si en el recurs no es proposa prova, l'Audiència les ha d'examinar, ha de dictar sentència en el termini de deu dies i les ha de tornar al jutge als efectes d'execució de la decisió.

6. Quan estimi que és necessari per a la formació correcta d'una convicció fundada, l'Audiència pot acordar la celebració de vista, i citar les parts.

7. Si els escrits de recurs contenen proposició de prova, l'Audiència ha de resoldre en tres dies sobre l'admissió de la prova proposada i, en el mateix acte, ha d'assenyalar dia per a la vista dins els quinze dies següents.

8. La vista s'ha de celebrar començant per la pràctica de la prova. A continuació les parts han de resumir oralment el resultat d'aquesta i el fonament de les seves previsions.

Article 796

1. La sentència d'apel·lació s'ha de dictar dins els cinc dies següents a la vista oral i contra aquesta no s'admet cap altre recurs que el de revisió, quan sigui procedent, i el de l'article següent, si s'escau.

2. Quan la sentència apel·lada sigui anul·lada per trencament d'una forma essencial del procediment, el Tribunal, sense entrar en el fons de la decisió, ha d'ordenar que es reposi el procediment a l'estat en què es trobava en el moment que es va cometre la falta, sense perjudici que conservin la seva validesa tots els actes el contingut dels quals seria idèntic no obstant la falta comesa.

Article 797

1. En qualsevol moment en què comparegui o hi sigui qui hagi estat condemnat en absència, de conformitat amb el que disposa el paràgraf 2n de l'apartat 1 de l'article 793, se li ha de notificar la sentència dictada en primera instància o en apel·lació als efectes de compliment de la pena encara no prescrita. En notificar-li la sentència se li ha de fer saber el seu dret a interposar el recurs a què es refereix l'apartat següent, amb indicació del termini per a això i de l'òrgan competent.

2. La sentència dictada en absència, hagi estat o no apel·lada, és recurrible en anul·lació pel condemnat en el mateix termini i amb els mateixos requisits i efectes que els establerts per al recurs d'apel·lació. El termini es compta des del moment en què s'acrediti que el condemnat va tenir coneixement de la sentència.

CAPÍTOL IV

De l'execució de sentències

Article 798

Tan bon punt sigui ferma la sentència, el jutge o l'Audiència que l'hagi dictat ha de procedir a la seva execució,

d'acord amb les disposicions generals de la Llei, observant les regles següents:

Primera.—Si en la decisió no s'ha fixat la quantia indemnitzatòria, qualsevol de les parts pot instar, durant l'execució de la sentència, la pràctica de les proves que estimi oportunes per a la seva determinació precisa, la pretensió de la qual s'ha de traslladar a les altres parts perquè en el termini comú de deu dies demanin per escrit el que convingui al seu dret. El jutge o Tribunal ha de rebutjar la pràctica de proves que no es refereixin a les bases fixades en la sentència.

Practicada la prova, i escoltades les parts per un termini comú de cinc dies, s'ha de fixar mitjançant interlocutòria, en els cinc dies següents, la quantia de la responsabilitat civil. La interlocutòria dictada pel jutge penal és apel·lable davant l'Audiència respectiva.

Segona.—En els casos en què s'hagi acordat la privació del permís de conduir vehicles de motor, s'ha de procedir a la seva retirada immediata, si aquesta mesura no ha estat ja acordada; s'ha d'adjuntar el document a les actuacions i remetre un manament a la Prefectura Central de Trànsit perquè el deixi sense efecte i no n'expedeixi un altre de nou fins a l'extinció de la condemna.»

Article setè

L'article 989 de la Llei d'enjudiciament criminal té la redacció següent:

«Els pronunciaments sobre responsabilitat civil són susceptibles d'execució provisional d'acord amb el que disposa l'article 385 de la Llei d'enjudiciament civil.»

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera.—El règim transitori de jubilació forçosa per edat dels magistrats del Tribunal Suprem, magistrats, jutges i fiscals que estableix la disposició transitòria 28.1 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, aplicable a partir de l'1 de gener de 1989, és el següent:

A partir d'aquesta data el personal esmentat s'ha d'anar jubilant a mesura que vagi complint seixanta-vuit anys d'edat.

L'1 de gener de 1993 s'ha de jubilar el personal que hagi complert seixanta-set anys i durant l'any 1993 s'han d'anar jubilant els que arribin a aquesta edat.

L'1 de gener de 1994 s'ha de jubilar el personal que hagi complert seixanta-sis anys i durant aquest any els funcionaris que vagin complint aquesta edat.

A partir de l'1 de gener de 1995 la jubilació és als seixanta-cinc anys.

Segona.—Els articles 4t, 5è, 6è i 7è tenen caràcter de llei ordinària.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera.—Mentre subsisteixin els jutjats de districte, aquests coneixen dels judicis per faltes no atribuïts als jut-

jats de pau i els jutjats d'instrucció, dels recursos d'apel·lació contra les resolucions dels jutjats de districte.

Segona.—Mentre no s'actualitzi el llibre III del Codi penal, els jutjats de pau conserven la competència per conèixer en primera instància dels judicis de faltes que tenen en l'actualitat.

Tercera.—Mentre no entrin en funcionament els jutjats penals, les funcions que els corresponen d'acord amb les modificacions introduïdes per aquesta Llei les han d'exercir els jutjats d'instrucció de la demarcació corresponent o l'Audiència, d'acord amb les competències per a enjudiciament i decisió que tenen respectivament reconegudes en l'actualitat. Quan sigui procedent l'abstenció dels jutges d'instrucció per la causa desena de l'article 219 de la Llei orgànica del poder judicial en els processos en què els corresponguin la instrucció i la decisió, aquells s'han de limitar a remetre les actuacions a l'òrgan competent per a la decisió, d'acord amb les regles sobre pròrroga de jurisdicció, substitució o repartiment establertes.

Quarta.—Les competències que aquesta Llei, a l'article 3r, apartat 6, atribueix a les sales de govern dels tribunals superiors de justícia, les han d'assumir les respectives sales de govern de les audiències territorials, mentre aquells no es constitueixin.

Cinquena.—Els procediments en curs a l'entrada en vigor d'aquesta Llei s'han d'ajustar al que disposen els articles 779 i següents de la Llei d'enjudiciament criminal, modificats de conformitat amb el que estableix aquesta Llei, excepte quan l'acusació ja hagi formulat la qualificació provisional.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogats la Llei orgànica 10/1980, d'11 de novembre, d'enjudiciament oral de delictes dolosos, menys greus i flagrants, i els articles 799 a 803 de la Llei d'enjudiciament criminal.

DISPOSICIONS FINALS

Primera.—El Govern ha de dictar totes les disposicions que siguin necessàries en l'àmbit de la seva competència per a l'execució del que estableix aquesta Llei orgànica.

Segona.—Aquesta Llei orgànica entra en vigor el dia 1 de març de 1989, llevat dels articles 1r, 2n, 3r i la disposició addicional primera, que entren en vigor el dia 1 de gener del mateix any, sense perjudici del que disposa la disposició transitòria 34 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial. La constitució i entrada en funcionament dels jutjats penals es regeix pel que disposa la Llei de demarcació i de planta judicial.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Palau de la Zarzuela, Madrid, 28 de desembre de 1988.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
FELIPE GONZÁLEZ MÁRQUEZ